

Prop. 1 S (2023-2024) Statsbudsjettet 2024 (kapitler fordelt til familie- og kulturkomiteen)

Fagpressen har i tidligere høringssvar vist til viktigheten av at mediepolitikken er plattformnøytral. I en tid der tek-giganter innoverer og når treffsikkert ut til unge mennesker, er det viktig at momsreglene som gjelder for norske redaktørstyrte medier ikke hindrer samme type innovasjon for dem. Den løsningen som ligger i forslaget, gjør situasjonen noe bedre for dybdejournalistikk akkurat nå, gjennom å utvide andelen med lyd og levende bilder, men løsningen tar ikke høyde for hvordan teknologiutvikling som AI vil påvirke innovasjonen videre.

Fagpressen mener det er prinsipielt betenkelige sider med å lage detaljstyrende løsninger der avgiftene dikterer andelen tekst, stillbilder, lyd og levende bilder. Mediebransjens foreslåtte løsninger, med plattformnøytrale opplegg for avgrensning, vil være klart bedre. Vi ber komiteen om å bidra til å endre dagens forslag i tråd med de konstruktive løsningsalternativene som en samlet bransje har foreslått.

Så til en – i det store bildet liten, men for dybdejournalistikken – stor sak:

I Norge er dybdejournalistikken, representert ved organisasjonen Fagpressen, blitt en stadig viktigere del av det totale journalistiske landskapet. Breddemedier har færre spesialister, og samarbeidet mellom bredde- og dybdemedier utvikler seg derfor dynamisk. Enkelte av Fagpressens medlemstitler siteres så mye som 150 ganger i året av for eksempel NTB.

Likevel opplever dybdejournalistikken en stadig og fortsatt diskriminering, sammenliknet med all annen redaktørstyrt journalistikk. Vi er riktignok nå likebehandlet i Medieansvarsloven, og fikk den digitale nullmomsen i 2020 – seks år etter breddejournalistikken.

I budsjettet for 2023 fikk dybdejournalistikk endelig innpass i støtteordningen for «innovasjon og utvikling». Daværende kulturminister ønsket fagpresse velkommen inn i ordningen, i en videohilsen til Fagpressedagen i fjor, etter at forslag til endring i forskrift var sendt på høring høsten 2022. Fagpressen skrev i sitt høringssvar at det er avgjørende at forskriften fokuserer på journalistikken og spredningen av journalistikken til allmennheten – ikke på hvem som er eier eller utgiver. I desember 2022 ble det vedtatt endring i forskriften.

En rekke fagmedier søkte derfor innovasjonsstøtte til et mangfold av spennende redaksjonelle prosjekter. Status viser nå at samtlige søkere har fått avslag på søknadene sine. Hovedbegrunnelsen for avslagene er at Medietilsynet vurderer at utgavene og journalistikken er rettet mot medlemmer. Dette hevdes til tross for at utgavene er åpne, gratis tilgjengelig digitalutgaver som dokumentert benyttes av allmennheten. Vi har eksempler på avslag rettet mot utgaver som benyttes av mer enn en million mennesker i måneden, og som omtaler brede temaer som for eksempel samfunn og arbeidsliv. Altså noe

som angår oss alle. Dette er medier som siteres og benyttes aktivt av alle andre store breddemedier i Norge, hver uke.

Innovasjon er livsnødvendig for å nå fram til yngre brukere. En av de avslåtte søknadene var sendt av LO Media-utgivelsen Frifagbevegelse; et åpent nyhetsnettsted med daglig journalistikk om arbeidsliv som siteres og brukes videre i alle typer nyhetsmedier. Prosjektet det ble søkt innovasjonsstøtte til, gjaldt et prosjekt kalt «Ung på jobb», der visjonen var å utvikle journalistikk som treffer unge under 30 som har eller skal ut i en jobb. Også denne søknaden ble altså avslått med en begrunnelse som handler om eierforhold og uten å anerkjenne den åpne journalistikken som er tilgjengelig for alle på Frifagbevegelse.no

Fagpressen opplever at det ligger en iboende skepsis til at fag- og dybdejournalistikk er rettet mot og viktig for samfunnsdebatten – nærmest av gammel vane. Av den grunn må dybdejournalistikken nærmest som en regel gå ekstraomganger for å oppnå de samme plikter og rettigheter som annen norsk redaktørstyrt journalistikk.

Fagpressen ber Familie- og kulturkomiteen bidra til at departementet endrer forskriften som ble vedtatt i fjor – slik at den faktisk også gjelder for fagjournalistikken, slik den var ment og slik det ble beskrevet.

I annet fall var fjorårets endring bare tomt snakk, og det er uriktig at ordningen er åpnet for mer fagpresse.

Per Brikt Olsen

adm. direktør Fagpressen

Berit Nyman

nestleder Fagpressen